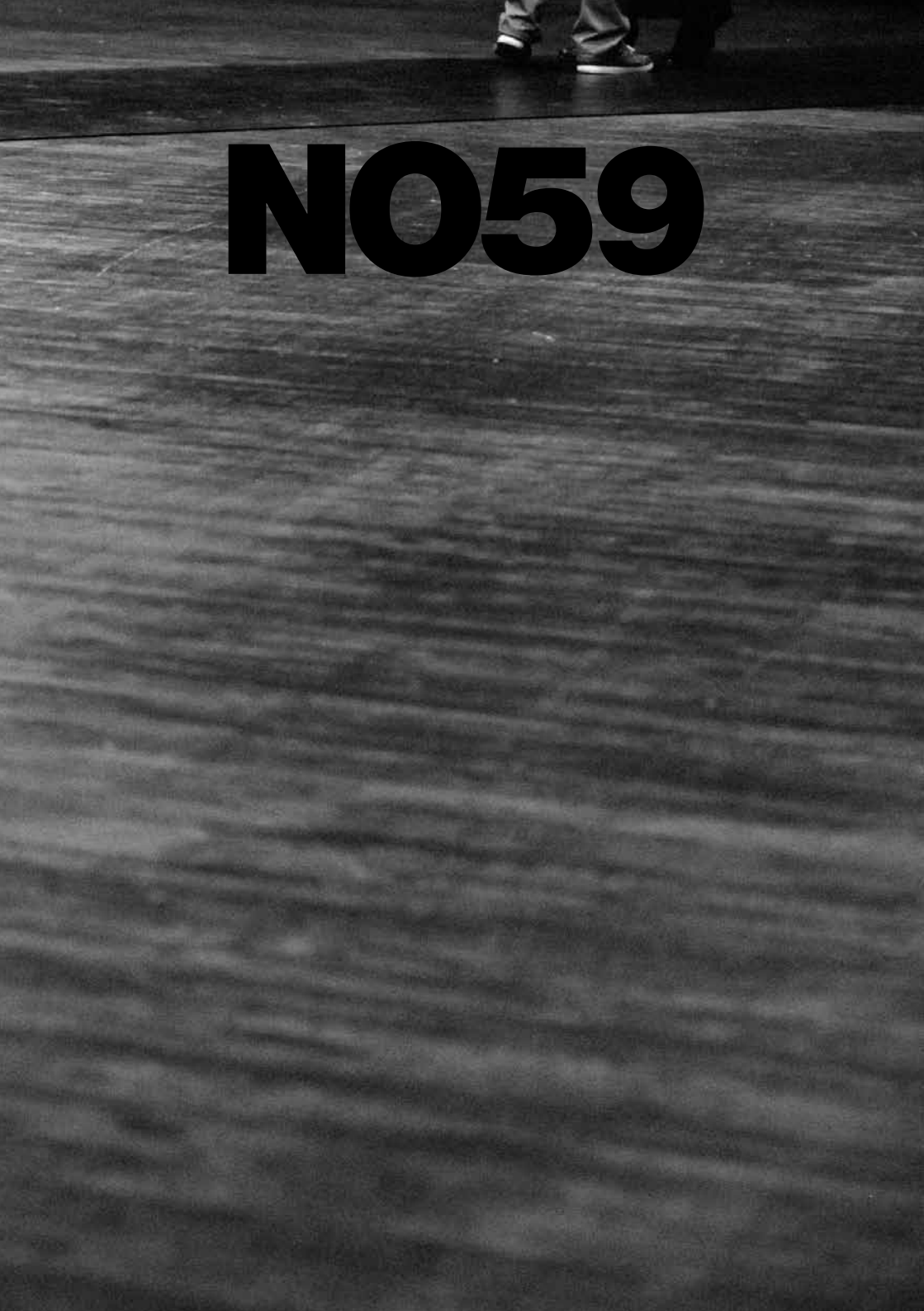

A black and white photograph of a wooden floor, possibly a dance floor or stage, with a dark, polished surface. The floor has a visible wood grain and some light-colored streaks or marks. In the upper center, the text "NO59" is overlaid in a large, bold, black, sans-serif font. At the very top of the image, the lower legs and feet of several people are visible, standing on the floor. The lighting is somewhat dim, creating a moody atmosphere.

NO59

NO59

samm lähemale

idee ja lavastus Mart Kangro

proloogi koreograaf ja lavastaja Thomas Lehmen

helikujundus ja dramaturgiline abi Taavi Kerikmäe

valguskujundus Ants Kurist, Siim Reisipass

laval Markus Dvinjaninov, Jörgen Liik, Roman Maksimuk, Veiko Porkanen,
Jarmo Reha, Reimo Sagor, Simeoni Sundja ja Ragnar Uustal

Teatriõhtu kahes osas

Esietendus 18. aprillil 2013 Teatris NO99

Lavastusjuht
Pealavameister
Lavameistrid
Inspitsient-rekvisiitor
Valgusinsenerid
Heliinsenerid
Videoinsener
Kostümeerijad
Grimeerijad
Õmblejad
Kava fotod
Kava kujundaja
Kava koostaja
Teatri direktor-loominguline juht

Kairi Mändla
Reigo Tammjärv
Risto Roosaar, Ivar Villers, Ahto Vaher
Katrín Arendi
Ants Kurist, Siim Reispas
Raido Linkmann, Mihkel Tomberg
Tanel Ojasoo
Moonika Lausvee, Anu Jääts
Gristina Krüger, Kaia Pihlak
Maimu Meritee, Sirje Kiil
Tarvo Hanno Varres, Tiit Ojasoo
Martin Pedanik
Laur Kaunissaare
Tiit Ojasoo

Lavastus „samm lähemale“ sisaldab tegelikult kahte lavastust. On lavastus „samm lähemale“ ja proloog nimega „A Piece for You“. Proloogi autoriks on Thomas Lehmen. Proloog ja lavastus suhestuvad omavahel dramaturgiliselt, ometi on nad eraldiseisvad teosed. Õigupoolest ongi suhestumine mõlema teose keskmeks. Lehmenit seob Mart Kangroga pikk ajalugu. Kunst, koostöö, sõprus. See ajalugu on osa dramaturgilisest suhtest. Proloogi tekst ja liikumine on esitajatelt endilt, lavastus ja koreograafia Lehmenilt. „A Piece for You“ on osa Lehmeni pikemast projektist, mille käigus ta reisib oma mootorrattal ümber maailma ning teeb inimestele lühikeste tantsu- ja performance-teoste vormis kingitusi. Esimese kingituse saab Mart Kangro.

Ma vaatan puud

Ma võin võtta teda vastu pildina: jäik sammas valguse lõökide käes või sinise taustahõbeda leebusest läbi imbunud lahvav rohesus.

Ma võin tajuda teda liikumisena: voolav soonestik püsiva ja pürgiva tüve ümber, juurte imamine, lehtede hingamine, lõputu läbikäimine maa ja õhuga – ja hämar kasvamine ise.

Ma võin ta mõnda laadi arvata ja vaadata teda näitena, ehitus- ja elulaadi järgi.

Ma võin ta seekordsuse ja talle antud kuju nii rangelt ületada, et ma tunnen temas ära vaid seaduspära väljenduse – seaduste, mille järgi jõudude pidev vastastikkus end vastastiku tasandab või seaduste, mille järgi ained segunevad ja seosteist irduvad.

Ma võin ta arvuks, pelgaks arvsuhteks kaduvikustada ja igavikustada. Kõige selle juures seisab mu vastas puu ...

Võib ka juhtuda, inimeses olevast tahtest ja armust sündivalt, et ma puud vaadates suhestun sellega suhtesse, ja nüüd pole ta enam pelgalt asi.

Enamgi veel – kõik – pilt ja liikumine, laad ja näide, seadus ja arv – on üheskoos, eristamatult ühendatud. Kõik, mis on osa puust, on üheskoos, tema vorm ja tema mehaanika, tema värvid ja ta keemia, tema vestlus elementidega ja ta vestlus tähtedega ja kõik ühesainsas ühesolekus... Tal on minuga asja, nagu minul temagagi – ainult et teisiti ...

Suhe on vastastikkus. On siis temalgi, puul, teadvus, meiesarnane? Ma ei saa seda teada.

Aga kas te tahate jälle – kuna teile tundub, et te sellega enese puhul olete õnnestunud – harutamatu harutada?

Minuga ei kohtu mitte puu hing ega mõni drüaad, vaid puu ise.

Martin Buber, „Mina ja sina“, 1923

Mart Kangro on kunstnik, koregraaf, esitaja. Kunagi ütles hüvasti balletikarjäärile teatris Estonia ja loob nüüd juba aastaid kontseptuaalseid lavastusi. Tantsulavastusi, kui soovite, ehkki tants on tänapäeval väga lai mõiste ja mõistlikum on kasutada sõna „etenduskunstid“. Mart Kangro on Eesti etenduskunstnikest üks mõtteselgema käekirjaga loojaid, üks järjepidevamaid, ühtaegu väga intellektuaalne ja väga kehaline. Ta tegeleb teemadega kohalolek, tähendus, intensiivsus. Mardi Valgemäe on loonud seoseid tema teoste ja semiootilise mõtteviisi vahel. Viimasel ajal on tema ilmselt tuntuimaks teoseks kujunenud „Talk To Me“, mida on lisaks Eestile nähtud festivalidel Moskvast Berliinini. Teatris NO99 on Mart olnud kaasloojaks lavastustele „Kuidas seletada pilte surnud jänesele“ ja „Suur õgimine“.

Kui ma mõtlen oma reisidest kogu maailmas, mis on kestnud juba nii kaua, tabab mind vahel tunne, et kõige keerulisemateks probleemideks polnud mitte niivõrd piirid ja rindejooned või pingutus või oht kui pidevalt kerkiv ebakindlus Teisega kohtumise olemuse ja selle kohtumise edasise käigu suhtes, see tabas mind alati kohtumisel teiste inimestega, kellega ma oma teekonnal kokku puutusin. Ma ju teadsin, et kaalul oli palju, vahel oli kaalul isegi kõik. Iga selline kohtumine oli oma olemuselt teadmatus. Milline saab see kohtumine olema? Kuidas ta kulgeb? Milleni ta viib?

Sellised küsimused viivad muidugi tagasi iidsete aegade. Kohtumine Teisega, teiste inimestega, on alati olnud meie liigi universaalne ja fundamentaalne kogemus. Arheoloogid räägivad meile, et kõige esimesed inimrühmad olid väikesed perehõimud, mis koosnesid kolmekümnest kuni viiekümnest isendist. Kui selline kogukond oleks olnud suurem, poleks nad suutnud kiirelt ja tõhusalt ringi liikuda. Oleks nad olnud väiksemad, oleks olnud keeruline end tõhusalt kaitsta ja ellujäämise eest võidelda. Liigub siis meie perehõim ringi ja otsib toitu, kui kohtab äkki teist perehõimu. Milline tähendusrikas hetk maailma ajaloos, milline rabav avastus! Avastada, et maailmas on ka teisi inimesi! Senini võisid algelise inimsalga liikmed oma kolmekümne kuni viiekümne kaaslasega ringi liikudes elada veendumuses, et nad tundsid kõiki inimesi maailmas. Siis selgus, et see ei olegi nii – et teisi sarnaseid olendeid on veel, et maailmas elab ka teisi inimesi!

Aga kuidas sellise avastuse valguses käituda? Mida teha? Milline otsus vastu võtta?

Kas nad peaksid raevunult nende teiste inimeste kallale viskuma? Või neist ükskõikselt mööduma ja edasi kõndima? Või pigem püüda neid tundma õppida ja mõista?

Samasugune valik nagu oli grupi meie esivanemate ees tuhandete aastate ees, on ka meie ees tänapäeval ja selle intensiivsus pole sugugi vähenenud – valik on sama põhimõtteline ja kategooriline nagu tollal. Kuidas me peaksime käituma Teistega? Kuidas me peaksime neisse suhtuma?

/.../

Ryszard Kapuściński, „Kohtumine Teisega kui 21. sajandi väljakutse“, 2005

Thomas Lehmen on vabakutseline koreograaf, tantsija ja õppejõud, kelle töid esitatakse üle maailma. Õppinud on ta Amsterdamis, elanud ja töötanud pikalt Berliinis, nüüd juba mõni aasta taas Nordrhein-Westfaleenis, kus ta pärit on. Esimese töö Eestis tegi siinse Goethe Instituudi tellimusel juba 1999. Oma töödes uurib ta kohalolu ja suhtlemist ning seda, kuidas inimesed iseennast ja end ümbritsevat keskkonda taasloovad. Vahel tantsitakse rohkem, vahel vähem, Lehmeni töid võib iseloomustada sõnaga 'kontseptuaalne'. Ta on õpetanud koolides Jakartast Reykjavikini. Pikaajaline koostöö seob teda ka Mart Kangroga. Viimati näiteks Kangro lavastuses „Talk To Me“.

www.apieceforyou.com
thomaslehmen@thomaslehmen.de

Kui ma eile õhtul koju läksin, oli jälle hilja nagu alati. Sellel laial tänaval, mille ääres asub bussipeatus, kus ma õhtuti ootan, vuhas veel mõni üksik auto ja needki koju kiirustades, justkui lootes, et politseilgi on juba õhtu käes. Oli pime. Õhtuti käib see buss kord tunnis. Kõndisin lambiposti poole, et vaadata, millal tuleb järgmine. Mitte et ma ei teaks, et järgmine tuleb 12 minutit täistund läbi, aga vähemalt on midagi teha.

Üle tee säravad kinoplakatid kutsusid vaatama šedöövreid nimega „Metsik koolivaheaeg“, „Patune kirg“, „Tüdrukute salajutud“, „Millega tegelevad mehed“ ja „Kuul pähe“. Kõige suuremal plakatil ilutses Kremli kuplite taustal see laiade lõugadega tüüp, kelle nimi mulle kunagi meelde ei tule, sellise näoga nagu ta teaks, mis tegelikult toimub, ja tema kõrval seisis suurtes trükitähtedes „Visa hing: hea päev, et surra“. Tänav oli tühi, kuidagi raske oli ette kujutada hommikust ummikut. Tuul puhus. Seisin peatuses ja hoidsin ootepaviljoni varju - ehkki oli ilmselgelt veel talv, puhus tuul juba hangedest välja sulanud tolmu kevadiselt hammaste vahele krigisema. Kõrvaklappe polnud kaasas ja telefon oli niikuinii tühi.

Ma olin seisnud vaikides juba üsna kaua, 20 minutit, võibolla poolt tundi, kui äkki kuulsin linnulaulu. Seda oli selgesti kuulda, aga ma ei saanud aru kust. Pealegi oli pime ja linnud ju öösel ei laula. Või laulavad? Ühtegi autot ei olnud. Ühtegi inimest ka mitte. Ainult asfalt, bussipeatus, kuskil see buss ja ootamine ja linnulaul. Mul oli tunne, nagu ma oleksin muusikavideos, sellises aeglases ambient muusikavideos, kus on venivate värviliste sabadega suurlinnaliiklus ja mida kuulates on tunne, et sa saad kohe millestki aru.

Siis tuli mingi vanamees. Seisis sealsamas paviljoni kõrval. Ma ei tea, kust ta äkki tuli. Selline pool-jõuluvana, pool-budda, pool-sammalhave, vööni habemega. Reaalselt vööni. Nägu eriti ei paistnudki. Lühike, laigulistes jahimeheriietes. Üks neist flanellsärkides veidrikest, kes jäävad tavaliselt raamatukogudesse viimaste minutiteni ja tatsuvad siis mööda tühje koridore valvurist mööda garderoobi poole, kus tädil on juba endal mantel seljas. Bussi tulekuni oli veel mingi pool tundi aega ja mul oli tunne, et see vanamees oli tulnud ja minult selle linnulauluga muusikavideo-tunde ära võtnud.

Siis keeras ta ümber. Ma vaatasin teda. Ma tean, et see on ebaviisakas. Võõraid inimesi vahtida. Aga mis ta siis tuleb ... Tahan ja vahin. Niikuinii ei näe ma teda enam kunagi. Nüüd paistis tänavavalgustus talle näkku ja ma nägin, et ta oli üsna ebatavaline. Nägi välja nagu hiinlane, vietnamlane, usbekk, no kuskilt sealt. Ei näinud välja, oligi vist. Silmad pilukil. Võinoh, neil ei ole ju tegelt silmad pilukil, neil ongi sellised. Ta vaatas mind liikumatult. Mina vaatasin teda. Ma väga lähedale ei tahtnud minna ka. Üks auto sõitis mööda.

Me olime üksteist üsna kaua vaadanud, kui ma äkki sain aru, et tema teebki seda linnulaulu. Huuled liikusid kuidagi. Jumala usutavalt. Isegi mitte lihtsalt usutavalt, nagu olekski päriselt. Nagu päriselt-päriselt. Seal bussipeatuses öösel. Siis ta lihtsalt laulis seal linnu häälega ja mina kuulasin.

Siis tuli buss ja me läksime peale. Ma lasin ta veel esimesena sisse, ma ei tea miks. Kui ta oli trepist üles astunud, jäi ta korraks seisma, keeras oma habeme minu poole ja ütles oma bassihäälel „Tšau“.

Teater NO59, Sakala 3, Tallinn
www.no99.ee